

LANDSCHAPSTEKENING KUNSTEN - GENT 2021

INHOUD

DE LANDSCHAPSTEKENING: analyse, inspiratie en actie	2
1. Cijfers en beleid	3
1.1 Cijfers om in te kaderen	3
1.2 Beleidsprioriteiten	13
1.2.1 De prioriteiten van de Vlaamse Overheid	13
1.2.2 De prioriteiten van de Stad Gent	14
1.2.3 De prioriteit van iedereen: COVID-19	15
1.3 Verdiepen in meer informatie?	17
1.4 Van cijfers naar dataplatform	18
1.4.1 Data als basis voor een duurzaam, meetbaar beleid	18
1.4.2 Dataplatform Creatief Gent	18
2. Verbinding en samenwerking Gentse Kunstensector op volle kracht	19
2.1 2015-2021	19
2.2 Gents Kunstenoverleg	19
2.3 Verder uit te bouwen toekomstige samenwerkingen	20
2.4 Een verenigde cultuursector drijft op de kracht van haar subsectoren	21
3. Kritieke basisvoorwaarden voor toekomstige kwaliteitsvolle artistieke (samen)werkingen	22
3.1 Divers en inclusief	23
3.1.1 Focus Culturele diversiteit en inclusie	23
2015 - 2020: DE INSPANNINGEN VAN DE DIVERSITEITSWERF	23
DIG: DIVERSITEIT EN INCLUSIE GENT VANAF 2020 - ...	26
TOOLKIT: collectief engagement, reflectietool, checklist en DIGGERS-traject	28
3.1.2 Focus Kinderen en Jongeren	30
3.2 Ecologisch duurzaam	32
3.2.1 Duurzaamheid in actie in de Gentse kunstensector sinds 2017	32
3.2.2 Basisprincipes rond duurzaamheid	34
3.2.3 Uitdagingen voor de volgende jaren	35
3.3 Zorgzaam en weerbaar	38
3.3.1 Trends die gaten (blijven) slaan in ons ecosysteem kunsten	38
3.3.2 Uitdagingen voor een solide Gents Kunstenlandschap	39
4. Ruimte om te maken, tonen en delen	42
4.1 Maken, tonen en delen	43
4.1.1 Nood aan ruimte om te maken	43
4.1.2 Nood aan ruimte om te tonen	45
4.1.3 Ruimtedeling	46
4.2 Buitengewone werven	46
4.3 Stenen, tussenruimte en tijdelijke invullingen	47
4.4 Culturele ruimte binnen bredere contexten	48
4.5 Hyperlokaal als humus voor internationaal	49
4.6 Gent stretchen en hertekenen	49
5. Kunstenlandschap van de toekomst: collectief en permanent onderhoud, rijke oogst behouden en wildgroei stimuleren.	51

2. Verbinding en samenwerking Gentse Kunstensector op volle kracht

2.1 2015-2021

In 2015, bij de vorige editie van de Gentse landschapstekening, werden de betrokken kunstorganisaties in de conclusies aangemoedigd om zich “te verbinden, nog meer dan ze tot nu toe doen”. Dat er in Gent coöperatieve energie in de grond verborgen zit, bleek al uit de geschiedenis. En ook vandaag in 2021, gedurende het hele participatieve traject van de landschapstekening, bleek meermaals dat de sector grote stappen gezet heeft in die zoektocht naar meer verbinding. Meer nog: de coöperatieve drive wordt als grote kracht genoemd en typeert meer dan ooit de actuele dynamiek van het Gentse cultuurlandschap.

Deelnemers aan de enquêtes en focus-sessies spreken over een “soort aaneengeschakelde kunstensector” - waar iedereen belangrijk is en er een bijzondere wil tot samenwerking bestaat. Waar bruggen gebouwd worden en de kunstensector meer is dan de optelsom van een handvol huizen en artistieke organisaties. Er is ook de nodige aandacht voor bovenlokale samenwerkingen (binnen en tussen regio's). Er zijn vanzelfsprekend gelijkenissen met andere steden te trekken, maar de wijze waarop er in Gent samengewerkt wordt verdient vandaag alle lof (en jaloerse blikken).

2.2 Gents Kunstenoverleg

De oprichting van het Gents Kunstenoverleg in 2019 is daar een bewijs van en geeft “verbinding” meteen ook een nieuw elan als motor van open en energieke samenwerkingen, transparante uitwisselingen en grote deel- en leerbereidheid. Deze dynamiek is volop aan de gang binnen de kunstensector maar gebeurt ook meer dan ooit over sectorgrenzen heen. “De sector” wordt door het kunstenoverleg in Gent niet meer beperkt tot de kring van structureel (en als het even kon ook project)gesubsidieerde kunstorganisaties. GKO gooit haar grenzen volop open en beschouwt elke kunstenaar of cultuurwerker die zichzelf ziet bijdragen “aan de artistieke verbeelding van onze stad” als een mogelijke deelnemer van het Gents Kunstenoverleg.

In 2015 bleek het initiatief van de vorige landschapstekening, samen met de ontwikkelingen in specifieke lerende netwerken zoals bv. het Zalenoverleg Podium, een belangrijke opwarmer om als Gentse kunstensector over gezamenlijke noden te blijven reflecteren. In 2019 schakelde de sector een versnelling hoger in de richting van een kunstenoverleg: een Petit Comité (stuurgroep) werd samengesteld en op de eerste “Grote Vergadering” werden actiegroepen gevormd binnen concrete thema's als ruimte/infrastructuur, communicatie, de formele/informele stad. Ook de samenwerking met de Gentse diversiteitswerf en Greentrack werd verankerd. In het voorjaar van 2020 wordt een coördinator aangetrokken (Sioen) wat de werking nog extra tractie, impact en zichtbaarheid verleende. Later volgt ook een medewerker om specifiek de werking rond diversiteit en inclusie te coördineren. Het leidt instant tot grotere uitwisseling en meer connectie tussen disciplines, meer toenadering tussen spelers. Het is een interessante evolutie dat er gedacht en gedroomd wordt in functie van een sector in het algemeen - waarbij het noodzakelijk is om eilanden te verlaten en zich in alle richtingen te verbinden met elkaar.

In al deze processen lagen de voorbije twee jaar een pak essentiële aanknopingspunten voor een actuele en gedragen Gentse Landschapstekening waarin we deze nieuwe dynamieken ook hebben trachten te vatten. In die zin functioneert de voorliggende tekst ook o.a. als een documentatie en round-up van het denk- (en doe)werk van het Gents Kunstenoverleg op vandaag.

BIJLAGE:

[ORGANISATIETEKENING GENTS KUNSTENOVERLEG](#) (GKO - juni 2021)

2.3 Verder uit te bouwen toekomstige samenwerkingen

Het open karakter van het Gents Kunstenoverleg, met veel goesting in sectoroverschrijdende contacten en een allergie voor hokjesdenken, bracht de voorbije maanden ook meteen enkele nieuwe uitdagingen voor de komende jaren aan het licht - op vlak van verbinding en samenwerking vanuit de kunsten. Dit signaleren ook de deelnemers aan het traject landschapstekening:

1. Het lijkt erop dat we te ver doorgeslagen zijn in het afsplitsen van een **'professionele' kunstensector en die van 'amateurkunsten'**. Voor een stad als Gent is het toch opvallend hoe ver die werelden uit elkaar staan. Hoe brengen we deze, vanuit de drive van het GKO maar ook daarbuiten, weer meer bij elkaar de komende jaren?
2. Er wordt gesignaleerd dat de kunstensector in Gent opvallend weinig voeling heeft met de **nightlife sector** - en deze ook te weinig erkent als culturele partner. Wat houdt ons tegen om het Gentse nightlife te omarmen? De recente oprichting van een [Nightlife Council](#) creëert alleszins een opening om het gesprek hierover op te starten.
3. Het valt op dat de cruciale verbinding tussen **cultuur en onderwijs** geen indrukwekkende evolutie heeft doorgemaakt de afgelopen jaren. Al in de landschapstekening van 2015 wordt opgeroepen "om het onderwijs meer aanwezig te stellen in het kunstendenken en handelen". Maar, zo wordt vandaag bevestigd: er blijven te veel muurtjes bestaan tussen de kunsten en scholen, educatie, instituten, wetenschappelijk onderzoek, vormingswerk,... Dat een doorbraak hierin cruciaal wordt, blijkt ook uit de focus op kinderen en jongeren die verder in deze landschapstekening aan bod komt. Ook voor het Deeltijds Kunstonderwijs (DKO) en Kunstsecundair onderwijs in onze stad blijkt maar weinig interactie met de kunstensector.
4. Vanuit het Gents Kunstenoverleg werden op twee jaar tijd op een actiegerichte manier banden aangehaald tussen de cultuursector en samenleven (Covitesse), economie (datatool voor creatieven i.s.m. Ministry of Makers), stadsontwikkeling (team stadsbouwmeester voor de werkgroep Ruimte),... Hoe kunnen we op dat elan de komende jaren verkokering en eilanden tussen cultuur en andere stadsdiensten verder van ons afschudden?

TOOLS:

- [BOUW JE NETWERK UIT \(over grenzen van discipline, domein of gemeente heen\)](#) (OP/TIL & Oetang Learning Designers)

2.4 Een verenigde cultuursector drijft op de kracht van haar subsectoren

Naast de thema's en trajecten die voor de brede sector van kunsten en daarbuiten van belang zijn, richten we in afzonderlijke sector snapshots de blik op items die specifiek in die Gentse (sub)sector spelen, welke dynamieken, hinderpalen of merkwaardigheden zich aandienen en waar kansen liggen voor het beleid of de sector.

U krijgt een snapshot van:

- sectoren die klassiek binnen de sector 'kunsten' passen (podiumkunsten, muziek, beeldende kunst, audiovisuele kunst, boeken en literatuur),
- sectoren die grensoverschrijdend werken vanuit hun aard (erfgoed en musea, participatieve kunstpraktijken, architectuur en vormgeving, amateurkunsten en sociaal-cultureel)
- sectoren waarmee de kunsten al dan niet succesvol mee in gesprek gaan (nightlife en events, stadsmarketing en toerisme...).

Het is niet de bedoeling om hiermee objectieve, afgeronde en cijferzwangere landschapstekeningen per sector te maken, daar zijn andere middelen en instanties voor nodig. Zie daarvoor o.a. de landschapstekening en cijferboek van Kunstenpunt.

Wat u er wel zult vinden zijn korte, specifieke en sectorgebonden observaties die relevant kunnen zijn voor de komende jaren. Deze snapshots zijn een work-in-progress, een aanzet tot een permanente monitoring per sector, waarbij jaarlijks een gezamenlijke update gemaakt wordt door het Gents Kunstenoverleg.

We doorliepen hiervoor een digitaal cocreatief traject: na in mei-juni 2021 eerste ruwe schetsen de wereld in te sturen, verzamelden we feedback en input van betrokkenen uit de verschillende sectoren en bij medewerkers van Cultuur Gent. Mee op basis van al deze input kwamen we tot een nieuwe versie.

Wie verdere aanvullingen, wijzigingen of andere opmerkingen heeft rond onderstaande teksten: mail naar landschapstekening@gentskunstenoverleg.be

KLIK DOOR NAAR DE ONLINE SECTOR SNAPSHOTS KUNSTEN GENT 2021

<https://sectorsnapshots.lerendnetwerk.be>

(online voorpublicatie)

Landschapstekening Kunsten

Gent, 1 juli 2021

Luc Dewaele
Maarten Soete

in samenwerking met
Werkgroep Landschapstekening GKO

met dank aan
de deelnemers aan de vijf enquêtes en vier (online) focussessies
tussen januari en juni 2021,
samen goed voor 344 respondenten en 150 deelnemers
uit de Gentse cultuursector

in opdracht van
Cultuur Gent en Gents Kunstenoverleg

contact
landschapstekening@gentskunstenoverleg.be

